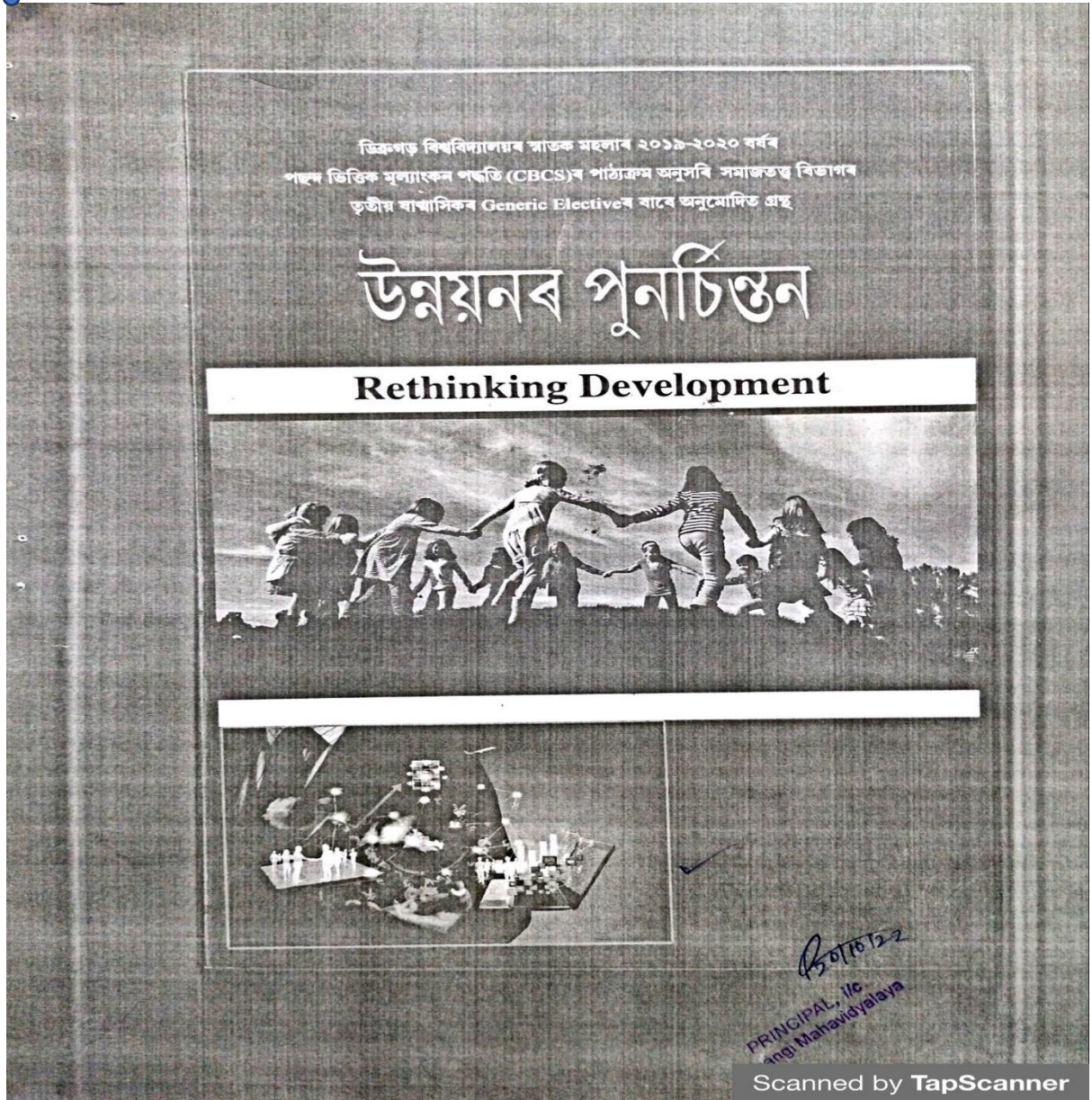

2020-2021
Book Published as Author or as editor 2020-21

1Dr.Pankaj Boruah

UnnayanorPunnasintan

Ullahank
PRINCIPAL, IIC
Marangi Mahavidyalaya

UNNAYANAR PUNARCHINTAN : A Book on Rethinking Development written in Assamese as per new (CBCS) syllabus (2019-2020) of Dibrugarh University by Dr. Rajen Borah, Associate Prof. and Head, Department of Sociology, Jorhat Kendriya Mahavidyalaya, Dr. Pankaj Boruah, Asstt. Prof. Morongi Mahavidyalaya (Degree), Doigron, Golaghat and Dr. Akhil Borah, Asstt. Prof. Morongi Mahavidyalaya, Bhawanipatna.

First edition

প্রকাশ

© লে

প্রথম

মূল্য

বেটুপা

অক্ষর

ISBN :

মুদ্রণ :

No part
by any m
or any in
from the

Course Contents and Itinerary

1. Unpacking Development (4 Weeks)

Bernstein, Henry. *Underdevelopment and Development*. Harmondsworth:

Wolfgang, Sachs (ed.) *The Development Dictionary: A Guide to Knowledge and Power*. London: Zed Books. 1992. pp. 1-21.

Rist, Gilbert. *The History of Development*. London: Zed, 2008. Pp. 8 - 46

Ferguson, J. 2005. 'Anthropology and its Evil Twin: 'Development' in the Constitution of a Discipline', in M. Edelman and A. Haugerud (eds.) *The Anthropology of Development and Globalization*. Blackwell Publishing. pp 140-151.

2. Theorizing Development (5 Weeks)

Harrison, David. *The Sociology Of Modernization And Development*. London: Routledge, 1991. Chapters 1 & 2. Pp. 1 - 54

Frank, Andre Gunder. 1966. 'The Development of Underdevelopment', *Monthly Review*. 18 (4) September 17-31

Redclift, Michael. 1984. *Development and the Environmental Crisis. Red or Green alternatives?* New York: Methuen & Co.: Chapter 1 and 7, pp 5-19, 122-130

Visvanathan, Nalini, Lynn Duggan, Laura Nisonoff & Nan Wiegiersma (eds). 1997. *The Women, Gender and Development Reader*. Delhi: Zubaan, pp 33-54

Sanyal, Kalyan. 2007. *Rethinking Capitalist Development: Primitive Accumulation, Governmentality and Post Colonial Capitalism*. New Delhi: Routledge, pp 168-189

Sen, A. 1999. *Development as Freedom*. New Delhi : Oxford University Press, pp. 3-11

3. Developmental Regimes in India (3 Weeks)

Bardhan, Pranab. *The Political Economy of Development in India*. Delhi: Oxford, 1992. Pp. 1-60

Chatterjee, Partha. Democracy and Economic Transformation in India, *Economic and Political Weekly*, Vol. 43, No. 16 (Apr. 19-20 2008), pp. 53-62

4. Issues in Developmental Praxis (2 Weeks)

Scudder, T. 1996. 'Induced Impoverishment, Resistance and River Basin Development' in Christopher McDowell (ed.) *Understanding Impoverishment: The Consequences of Development Induced Displacement*. Oxford: Berghahn books. Pp. 49-78.

Sharma, Aradhana. *Logics of Empowerment: Development, Gender and Governance in Neoliberal India*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2008. Chapters. Introduction, Chapter 4 and Conclusion

Ullahank
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Scanned by TapScanner

Ullahank
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

আগকথা

মানব সমাজৰ বিভিন্ন দিশবিলাকৰ ভিতৰত উন্নয়নো অন্যতম। এখন সমাজৰ উন্নয়নৰ মাপকাঠি সম্পৰ্কে নজনাকৈ সেই সমাজৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ বুজাটো সম্ভৱ নহয়। সমাজ আৰু সভ্যতাৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে উন্নয়নৰ ধাৰণাৰো পৰিৱৰ্তন হয়। কিয়নো সমাজ কোনো স্থিতিশীল সত্ত্বা নহয়। ই চিৰপৰিৱৰ্তনশীল। সেয়েহে সমাজৰ এই চিৰপৰিৱৰ্তনশীলতাক সৰোগত কৰি সমাজৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে উন্নয়ন সম্বন্ধীয় ধাৰণাৰো পৰিৱৰ্তন বিচাৰে। পূৰ্বতে মানব সমাজত উন্নয়ন সম্পৰ্কীয় ধাৰণাটো যথেষ্ট সংকীৰ্ণ আছিল। কিন্তু সময়ৰ লগে এই ধাৰণাৰ পৰিসৰ বহুগুণে বৃদ্ধি পালে। আধুনিক তাত্ত্বিকসকলে উন্নয়নৰ ধাৰণাটোক বহল দৃষ্টিৰে ব্যাখ্যা কৰিছে। এটা সময়ত উন্নয়ন বুলিলে হয়তো কেৱল শাৰীৰিক আৰু মানসিক উন্নয়নকে বুজাইছিল। কিন্তু বৰ্তমান উন্নয়নৰ ধাৰণাটো ইমান সংকীৰ্ণ নহয়। বৰ্তমান সময়ত উন্নয়নৰ ধাৰণাটো বহুদিকদৰ্শী। ই মানুহৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক উন্নতি বা উন্নয়নৰ উপৰি অৰ্থনৈতিক, শৈক্ষিক, যোগাযোগ, নৈতিক, আধ্যাত্মিক আৰু আন বহুটো দিশৰ উন্নয়নক বুজায়। বিভিন্ন তাত্ত্বিকসকলে মতামত আগবঢ়াইছে যে সমাজৰ কেৱল এটা বা দুটা দিশত উন্নয়ন হ'লেই সঁচা অৰ্থত সামাজিক উন্নয়ন সম্ভৱ হৈ নুঠে। এই গ্ৰন্থত উল্লেখ কৰা উন্নয়নৰ বিভিন্ন আধুনিক তত্ত্বসমূহেও সেয়েহে প্ৰকৃত উন্নয়নৰ কেতবোৰ দিশ নিৰ্ণয় কৰিছে। এই তত্ত্বসমূহৰ অধ্যয়নৰ দ্বাৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলো নিশ্চয়কৈ উপকৃত হ'ব।

আমাৰ এই পাঠ্যপুথিত উন্নয়ন সম্বন্ধে বিভিন্ন ব্যাখ্যা, বিশ্লেষণ আৰু কেতবোৰ ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। এই ব্যাখ্যা, বিশ্লেষণ বা ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়নসমূহে বৰ্তমান সময়ত উন্নয়নৰ ধাৰণাটো পূৰ্বতকৈ কিমান বহল বা ব্যাপক সেইটো ইংগিত প্ৰদান কৰিছে। বৰ্তমান সমাজ এক আধুনিক সমাজ। এনে সমাজত সমাজৰ উন্নয়ন সম্পৰ্কত নতুন নতুন চিন্তাৰ উন্মেষণ

PRINCIPAL, 116
Mahavidyalaya

Scanned by TapScanner

হৈছে। উদাহৰণস্বৰূপে আমি স্থানান্তৰিতকৰণ পৰিক্ৰমাৰ কথা ক'ব পাৰো।
অপাত দৃষ্টিত স্থানান্তৰিতকৰণ উন্নয়নৰ লগত জড়িত নহয় যেন লাগিলেও
সঁচা অৰ্থত ইয়াৰ লগত উন্নয়নৰ যথেষ্ট ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছে। বিভিন্ন প্ৰকল্প
স্থাপনৰ বেলিকা যিখিনি মানুহ স্থানান্তৰিত হয় সেই মানুহখিনিয়ে স্থানান্তৰকৰণৰ
ক্ষতিপূৰণ হিচাপে বিভিন্ন সা-সুবিধা লাভ কৰি পূৰ্বতকৈ আৰ্থ-সামাজিক
লিখিত পূৰ্ব হৈ পৰে আৰু তেওঁলোকৰ জীৱন ধাৰণ পদ্ধতিত উন্নয়নৰ বাট
ফুলি হয়। একেদৰে বৰ্তমান সময়ত উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সবলীকৰণক গুৰুত্ব
প্ৰদান কৰা হৈছে। অৰ্থাৎ সমাজৰ জনসমূহক যদি সবল ৰূপত গঢ়ি তুলিব
পৰা যায় তেতিয়া সামাজিক উন্নয়ন সম্ভৱ হৈ উঠিব।

আমাৰ এই পাঠ্যপুথিখনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে ২০১৯-২০ বৰ্ষৰ CBCSE
নতুন পাঠ্যক্ৰম অনুসৰি। CBCSE নতুন পাঠ্যক্ৰম অনুসৰি এই পাঠ্যপুথিখনি
প্ৰস্তুত কৰা বেলিকা যথেষ্ট জটিলতাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হৈছে। তথাপি
ছত্ৰ-ছত্ৰীসকলৰ সমস্যাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি খুব কম সময়ৰ ভিতৰত
পাঠ্যপুথিখনি প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। খৰতকীয়াকৈ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে অনেক
আসোঁৱৰাহ হৈ যোৱাটো স্বাভাৱিক। সেয়েহে বৈ যোৱা আসোঁৱৰাহখিনি শিক্ষক
আৰু ছত্ৰ-ছত্ৰীসকলে আঙুলিয়াই দিলে আমি কৃতজ্ঞ হ'ম।

যোৱা কিছু বছৰ ধৰি আমি গ্ৰন্থ লেখাৰ দৰে এক পৱিত্ৰ কৰ্মত নিয়োজিত
হৈ আছোঁ। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ শক্তি তথা মনোবল যোগোৱাত আমাৰ পিতৃ-
মাতৃ আৰু শিক্ষাগুৰুসকলৰ ভূমিকা কেতিয়াও অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰো।

অবিৰতভাৱে কেইবামাহো ধৰি এই পাঠ্যপুথিখনি লেখি থকা
সময়ছোৱাত আমাক একেবাৰে কাষত থাকি সহায়-সহযোগ আগবঢ়াইছিল
ককজন আৰোহন একাডেমীৰ ইংৰাজী বিভাগৰ প্ৰৱক্তা মৌচুমী বৰা, কাৰ্বি
আহলু জিলাৰ দেওখৰস্থিত H.V. College ৰ অৰ্থনীতি বিভাগৰ সহকাৰী
অধ্যাপিকা লক্ষ্মীমণি নেওগ, নুমলীগড়স্থিত কলতৰু একাডেমীৰ বাণিজ্য
বিভাগৰ প্ৰৱক্তা বিনীতা গগৈ বৰুৱা আৰু যোৰহাট মহাবিদ্যালয়ৰ সমাজতত্ত্ব
বিভাগৰ ছত্ৰ প্ৰত্যুৰ প্ৰতীম বৰা (ডন)ই বিশেষভাৱে সহায়-সহযোগিতা
অপৰাৱৰ্তাইছিল। পতিকে তেওঁলোকৰ এনে সহায়-সহযোগিতাৰ বাবে অশেষ
কৃতজ্ঞ হৈছোঁ। পাঠ্যপুথিখনিৰ বেটুপাত প্ৰস্তুত কৰি আমাৰ এই কৰ্মক

এখোজ আগুৱাই লৈ যোৱা পাৰভেজ হুছেইন আৰু ডিটিপি কবি প্ৰকাশকৰ
হাতত তুলি দিবলৈ সক্ষম হোৱা শ্ৰী জিতুল বৰাক ধন্যবাদ জনালোঁ।

পাঠ্যপুথিখনি প্ৰকাশৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰা অসমৰ আগশাৰীৰ প্ৰকাশক
গোষ্ঠী 'বিদ্যাভৱন'ৰ স্বত্বাধিকাৰীদ্বয় শ্ৰী বিশ্বজিৎ শইকীয়া আৰু শ্ৰী ৰঞ্জিত
শইকীয়ালৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

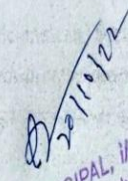
লেখকদ্বয়

ড° বাৰ্জেন বৰা

ড° পঙ্কজ বৰুৱা

ড° অখিল বৰা

নবেম্বৰ, ২০২০

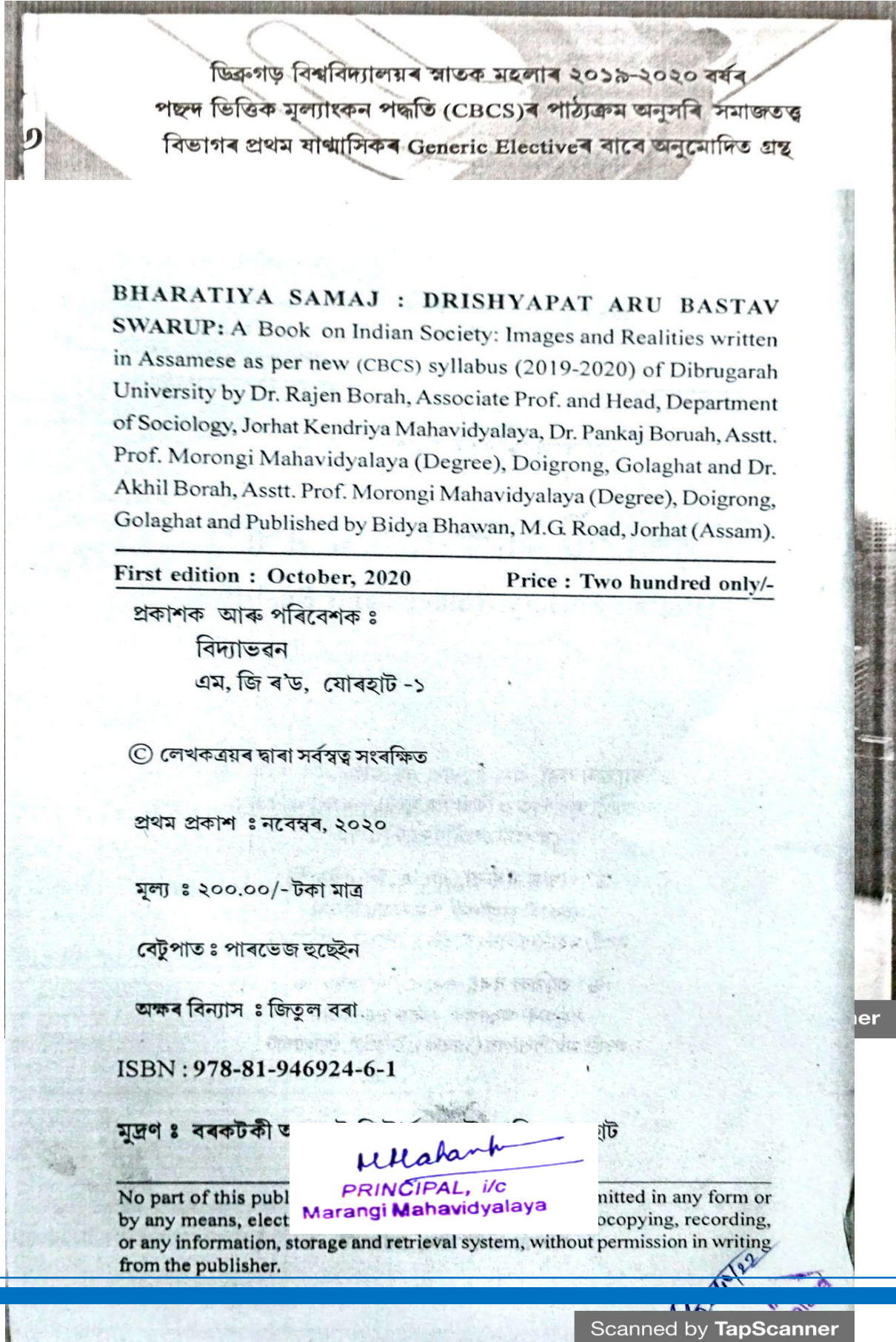

PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Scanned by TapScanner

Book Published as Author or as editor 2020-21

2. Dr.PankajBoruah

Bhrtiya Samaj: DrisyopataruBastab Swarup

Ullahank
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Cohn, Bernard. India: Social Anthropology of a Civilization, Delhi: OUP. Chapters 1, 3, 5 & 8 (1-7, 24-31, 51-59, 79-97)

2. Institutions and Processes (9 Weeks)

A Village, Town and Region

Breman, Jan. 'The Village in Focus' from the Village Asia Revisited, Delhi: OUP 1997. Pp. 15-64

Cohn, Bernard, An Anthropologist Among Historians and Other Essays, Delhi: OUP, 1987, Chapters. 4 and 6. Pp.78-85 & 100 – 135

Caste, Religion and Ethnicity

Mines, Diane P. Caste in India. Ann Arbor, Mich.: Association for Asian Studies, 2009. Pp. 1-35

Fuller, C. J. The Camphor Flame: Popular Hinduism and Society in India. Delhi: Viking, 1992. Chapter 1. Pp. 3 – 28.

Ahmad, Imtiaz et.al (eds). Pluralism and Equality: Values in Indian Society and Politics, Sage : New Delhi, 2000. Chapter: 'Basic Conflict of 'we' and 'they' Between religious traditions, between Hindus, Muslims and Christians'. Pp.

f Family and Gender

Dube, Leela. 'On the Construction of Gender: Hindu Girls in Patrilineal India', Economic and Political Weekly, Vol. 23, No. 18 (Apr. 30, 1988), pp. WS11 WS19

Gray, John N. & David J. Mearns. Society from the Inside Out: Anthropological Perspectives on the South Asian Household. New Delhi: Sage, 1989. Chapter 3. (Sylvia Vatuk) Household Form and Formation: Variability and Social Change among South Indian Muslims. Pp. 107-137

Political Economy

Chatterjee, Partha. State and Politics in India. Delhi: Oxford University Press, 1997. Introduction: A Political History of Independent India. Pp. 1-39

Critiques (2 Weeks)

Omvedt, Gail. Understanding Caste. New Delhi: Orient Black Swan, 2011. Chapters. 5, 9, 11 and Conclusion. Pp. 30-38, 67 – 73, 83 – 90, 97 – 105

Sangari, Kumkum and Sudesh Vaid. Recasting Women: Essays in Indian Colonial History. New Brunswick: Rutgers University Press. Introduction, Pp. 1 – 25

Brass, Paul. 1991 "Ethnicity and Nationalism: Theory and Comparison .Sage Publication, pp

09/10/22

Scanned by TapScanner

Ullahank
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

আগকথা

পৃথিৱীৰ প্ৰতিখন দেশৰ সমাজ আৰু সভ্যতাৰ এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য আছে। ভাৰতীয় সমাজে ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম নহয়। অতীতৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে ভাৰতীয় সমাজ, সভ্যতা, ইয়াৰ ধৰ্ম, সংস্কৃতি, জাতি প্ৰথা, প্ৰথা-পৰম্পৰা, লোকবিশ্বাস, নৃগোষ্ঠীয় জনগাঁঠনি, পৰম্পৰাগত ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক পদ্ধতি ইত্যাদিয়ে ভাৰতীয় সমাজখনক সামাজিক অধ্যয়ন তথা গৱেষণাৰ বাবে সমৃদ্ধ কৰিছে। এই সমাজৰ যি প্ৰতিচ্ছবি সেই প্ৰতিচ্ছবিয়ে পূৰ্বৰ পৰাই দেশী-বিদেশী পণ্ডিত আৰু নৃতত্ত্ববিদসকলক আকৰ্ষণ কৰি আহিছে। গ্ৰাম্য সমাজৰ অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি, ধৰ্ম, জাতি প্ৰথা ইত্যাদিয়ে ভাৰতীয় সমাজৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ দাঙি ধৰিছে। সমাজৰ যি পৌৰাণিকতা আৰু আদৰ্শবোধ সেয়া এই সমাজত ফুটি উঠিছে। সেয়েহে ঔপনিৱেশিক কালছোৱাৰ পৰা আজি পৰ্যন্ত ভাৰতীয় সমাজৰ কেতবোৰ বিশেষত্বৰ বাবে এই সমাজত বিভিন্ন সামাজিক অধ্যয়ন তথা গৱেষণাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। পণ্ডিত তথা গৱেষকসকলৰ মতে ভাৰতীয় সমাজত সামাজিক জ্ঞান সম্বন্ধীয় অপাৰ সমল আছে। এইবিলাকৰ ওপৰত কিছুমান অধ্যয়ন তথা গৱেষণা সম্পন্ন হৈছে যদিও আৰু বহুবোৰ এতিয়াও বাকী আছে। আমাৰ এই গ্ৰন্থখনৰ পাঠ্যক্ৰমত বিভিন্ন পণ্ডিত তথা গৱেষকসকলে সমাপণ কৰা কেইবাটাও তথ্যভিত্তিক অধ্যয়ন অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে যিকেইটা অধ্যয়নৰ যোগেদি শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী উভয়েই ভাৰতীয় সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবি আৰু বাস্তৱ স্বৰূপ সম্বন্ধে বহল ৰূপত আৰু কিছু কথা জনাত সহায় হ'ব।

বৰ্তমানলৈকে CBCS পাঠ্যক্ৰমৰ এই কাকতখনৰ ওপৰত প্ৰস্তুত কৰি উলিওৱা গ্ৰন্থৰ সংখ্যা একেবাৰে কম। হয়তো অধ্যয়নৰ সমলৰ অভাৱ তথা এনে সমলৰ জোৰা মাৰিব নোৱাৰা অৱস্থাৰ বাবেই বহুতো লেখকেই এনে

PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Scanned by TapScanner

সমস্যাব মুখামুখি হ'বলগীয়া হৈছে। লেখক হিচাপে আমিও এনে সমস্যাব লগত বান্ধকৈয়ে মুখামুখি হ'ব লগা হৈছে। তৎসত্ত্বেও বহু কষ্টেৰে পাঠ্যক্রমৰ নিৰ্দেশনা অবমাননা নকৰাকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক শুদ্ধ জ্ঞান দিবলৈ যত্ন কৰিছোঁক। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে পৰীক্ষাগৃহত প্ৰশ্নকাকতখন হাতত লৈ যাতে বিপাক্ত নপৰে, সেই কথালৈ লক্ষ্য ৰাখি পৃষ্ঠানং নিৰ্দেশনা (Page Coding) সম্পূৰ্ণৰূপে মানি চলা হৈছে। কিয়নো পৃষ্ঠানং নিৰ্দেশনা মতে যদি এখন গ্ৰন্থ প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়, তেতিয়া এনে গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ যোগেদি কোনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়েই পৰীক্ষাগৃহত অপ্ৰস্তুত হ'বলগীয়া কোনো কথা নাথাকে। গতিকে আমি বহু কষ্টেৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল উপকৃত হ'ব পৰাকৈ গ্ৰন্থখন প্ৰস্তুত কৰিছোঁ। আমাৰ সামান্য জ্ঞানেৰে গ্ৰন্থখন প্ৰস্তুত কৰোতে অনেক ভুল-ভ্ৰান্তি বৈ যোৱাটো স্বাভাৱিক। এনে ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে গঠনমূলক দিহা-পৰামৰ্শ কামনা কৰিলোঁ।

CBCS পাঠ্যক্রমৰ প্ৰথমটো বছৰত এই কাকতখনৰ ওপৰত কোনো গ্ৰন্থ প্ৰকাশ হোৱা নাছিল। সেই বাবে বহুতো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে এই কাকতখনৰ ওপৰত এখন পাঠ্যপুঠি প্ৰস্তুত কৰিবলৈ উৎসাহ যোগাইছিল। সেইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবেই আমাৰ এই পাঠ্যপুথিয়ে বাস্তব ৰূপ পালে। সেয়েহে এই মুহূৰ্তত তেওঁলোক সকলোকে ধন্যবাদ জনাইছোঁ।

আমাৰ শিক্ষা জীৱনৰ খলা-বমা যাত্ৰাত সাৰথি হিচাপে ভূমিকা লোৱা আমাৰ পিতৃ আৰু মাতৃক শলাগিবলগীয়া। তেখেতসকলৰ কষ্ট আৰু ত্যাগ এনে মহৎ কামৰ বাবে উৎসাহৰ থল। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দুগৰাকী সন্মানীয় শিক্ষাগুৰু ড° মকিতুল হুছেইন চাৰ আৰু ড° শৰৎ শৰ্মা চাৰে আমাৰ এই কৰ্মত দৃঢ়তাৰে আগবাঢ়ি যোৱাত দিহা-পৰামৰ্শ দি আহিছে। সেয়েহে দুয়োগৰাকী শিক্ষাগুৰুৰ ওচৰত আমি চিৰ কৃতজ্ঞ।

মাহৰ পিছত মাহ ধৰি আমাৰ এই গ্ৰন্থবনি প্ৰস্তুত কৰা কালছোৱাত ককজন আৰোহণ একাডেমীৰ ইংৰাজী বিভাগৰ প্ৰবক্তা মৌচুমী বৰা, কাৰ্বি আংলং জিলাৰ দেওখৰস্থিত H.V. College ৰ অধীনত বিভাগৰ সহকাৰী প্ৰিন্সিপাল লক্ষ্মীমণি নেওগ, নুমলীগড়স্থিত কন্নতক একাডেমীৰ বাণিজ্য শিক্ষা কৰ্মীতা গগৈ বৰুৱা আৰু যোৰহাট মহাবিদ্যালয়ৰ সমাজতত্ব

বিভাগৰ ছাত্ৰ প্ৰত্যাৰ প্ৰতীম বৰা (ডন)ই বিশেষভাৱে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াইছিল। গতিকে তেওঁলোকৰ এনে সহায়-সহযোগিতাৰ বাবে অশেষ ধন্যবাদ জনাইছোঁ। পাঠ্যপুথিখনিৰ বেটুপাত প্ৰস্তুত কৰি আমাৰ এই কৰ্মক এখোজ আগুৱাই লৈ যোৱা পাৰভেজ হুছেইন আৰু ডিটিপি কৰি প্ৰকাশকৰ হাতত তুলি দিবলৈ সক্ষম হোৱা শ্ৰী জিতুল বৰাক ধন্যবাদ জনালোঁ।

পাঠ্যপুথিখনি প্ৰকাশৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰা অসমৰ আগশাৰীৰ প্ৰকাশক গোষ্ঠী 'বিদ্যাভৱন'ৰ স্বত্বাধিকাৰীদ্বয় শ্ৰী বিশ্বজিৎ শইকীয়া আৰু শ্ৰী বঞ্জিত শইকীয়ালৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

লেখকদ্বয়

ড° ৰাজেন বৰা

ড° পঙ্কজ বৰুৱা

ড° অখিল বৰা

নবেম্বৰ, ২০২০

Signature
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Signature
PRINCIPAL, i/c
Marangi Mahavidyalaya

Scanned by TapScanner